

23 maart 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. K. A.M. van Kampen, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven pastoor in [parochie] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 14 oktober 2011. Op 1 december 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 23 februari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw Van Kampen voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [Bisschop] voornoemd, vergezeld van [naam].

2. De klacht

2.1 Klager werd in 1965 op ongeveer 12-jarige leeftijd op verzoek van [aangeklaagde] en gestimuleerd door zijn ouders, misdienaar in de [kerk] in [plaats]. Enkele weken na aanvang, moest klager van de pastoor meekomen naar de pastorie. Hij moest toen op zijn buik op een kleedje gaan liggen. De pastoor ging vervolgens op hem zitten en masturbeerde. Na afloop werd hem op het hart gedrukt om er met niemand over te praten, waaraan klager zich hield. Na afloop wist hij zich geen raad en ging met pijn in zijn buik naar school. De school had nauwe banden met de kerk. Klager moest regelmatig iets afleveren bij de pastoor. Hij ging dan met grote angst en afschuw voor wat er te gebeuren stond op pad. Hij ervoer de pastoor als een 'oude, vieze, stinkende man.'

Het misbruik heeft twee jaar geduurd met een frequentie van twee tot drie keer per maand. Aangeklaagde drukte klager op het hart zijn mond te houden “ want anders zou Onze Lieve Heer...”, aldus daarbij iets heel ergs suggererend.

Klager heeft het nooit thuis verteld omdat zijn vader, die aanvankelijk zelf een priesteropleiding genoten had, zeer gelovig was en klager bang was dat hij niet zou worden geloofd.

2.2 Als gevolg van het misbruik was klager in de periode tot zijn 20^e jaar erg op zichzelf, teruggetrokken. Daarna is hij hard gaan werken en heeft hij een gezin gesticht. Op het sterfbed van zijn vader kwam hij erachter dat zijn broer ook door deze pastoor seksueel is misbruikt. Het misbruik is altijd ver weg geduwd geweest maar nu de dagelijkse zorgen op de achtergrond raken komt het leed onverkort naar boven.

2.3 Klager wenst erkenning van hetgeen is gebeurd en spijtbetuinging van het Bisdóm 's-Hertogenbosch, en hoopt met zijn klacht ertoe bij te dragen dat seksueel misbruik binnen de Katholieke Kerk nooit meer zal voorkomen.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Bisschop heeft in zijn reactie gesteld dat naar vermogen onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Aangeklaagde was partoor van de [parochie] te [plaats] van [datum] tot [datum]. De in die tijd in de parochie werkzame kapelaans zijn niet meer in leven. Ook de bisdomstaflleden uit die tijd zijn niet meer in leven dan wel niet meer aanspreekbaar. Archiefonderzoek heeft geen directe informatie over seksueel misbruik opgeleverd. Wel blijkt dat aangeklaagde plotseling uit de parochie is vertrokken. Enerzijds zal dit te maken hebben met zijn gezondheid (hartaanvallen, hij is ook kort na vertrek overleden) doch anderzijds wordt in een stafverslag van eind 1966 gesproken over “kwestie [aangeklaagde] te [plaats]: moet ontslag nemen, zonder ruchtbaarheid.” Het voorgaande en een tweede melding in de rapportage van de commissie Deetman lijkt het relaas van klager te staven.

Nadat ter zitting drie na te noemen getuigen ook hebben verklaard over seksueel misbruik van hen door aangeklaagde, heeft de Bisschop erkend dat het verschrikkelijk is wat er is gebeurd en dat de kerk een bijdrage zal moeten leveren aan de verwerking en heling.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidsituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager moest vanaf ongeveer 12-jarige leeftijd gedurende twee jaar met een frequentie van twee tot drie keer per maand in de pastorie op zijn buik op een kleedje gaan liggen, waarbij aangeklaagde bovenop hem ging zitten en masturbeerde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast blijkt ook uit de verklaringen van de ter zitting gehoorde getuigen [naam] (broer van klager), [naam] en [naam] (neef van voorgaande) van seksueel misbruik door aangeklaagde in globaal dezelfde periode.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon met macht en kerkelijk gezag.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Bischof] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens het Bisdom het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bischof van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor verdere vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 23 maart 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, prof.dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnsstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bischof van Rotterdam en aan klagster verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Bischof binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Bischof daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.